

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
Психологічна служба в освіті
підготовки Освітнього рівня Бакалавр
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми Психологія
освітньо-професійної програми Психологія (на базі диплома
молодшого спеціаліста; диплома молодшого бакалавра)

(Силабус освітнього компонента для денної (очної) і заочної форм навчання)

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Психологічна служба в освіті», підготовки Освітнього рівня - бакалавра, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія, освітньо-професійною програмою Психологія (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст")

Розробник: Іванашко О.Є., канд. психол. наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (проф. Вірна Ж.П.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри: (підпис) (проф. Гошовський Я.О.)

© Іванашко О.Є., 2022 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента Навчальний план 2019 р.
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання ___ 4 ___
		Семестр __7-ий__
		Лекції 28 год.
		Практичні (семінарські) 26 год.
ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання: €	Індивідуальні _____ год.	
	Самостійна робота 88 год.	
	Консультації 8 год.	
Мова навчання українська		Форма контролю: екзамен

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента Навчальний план 2019 р.
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання ___ 5 ___
		Семестр __7-ий__
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання: €	Індивідуальні _____ год.	
	Самостійна робота 92 год.	
	Консультації 18 год.	
Мова навчання українська		Форма контролю: екзамен

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента Навчальний план 2020 р.
Заочна форма навчання (на базі ОР Молодший спеціаліст)	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст") Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Рік навчання <u> 3 </u>
		Семестр <u> 5-ий </u>
		Лекції 12 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
		Індивідуальні <u> </u> год.
ІНДЗ/ Професійно-орієнтоване завдання: €	Самостійна робота 84 год.	
	Консультації 14 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача (- ів)

ППП Іванашко Оксана Євгенівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Контактна інформація e-mail: Ivanashko.Oksana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Консультації середа 13.30-14.30

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

До змісту освітнього компонента «Психологічна служба в освіті» включені розділи, що дозволять узагальнити теоретичні та практичні знання з різних психологічних дисциплін, навчитися використовувати їх на практиці з метою ефективної організації психологічної служби в освітніх закладах різного типу.

У освітньому компоненті поєднується розгляд як теоретичних, так і практичних аспектів роботи практичного психолога в освіті. Акцент робиться на технологічних аспектах діяльності психолога в системі освіти, починаючи від організації його праці, взаємодії з педагогічним колективом та закінчуючи конкретними методиками, які використовуються в роботі з різними віковими групами дітей та їхніми сім'ями.

2. **Пререквізити:** Загальна психологія, Вікова психологія, Соціальна психологія, Психодіагностика та математичні методи в психології, Психологія

пізнавальних процесів, Психологія мотивації та емоцій, Психологія особистості, Психологія сім'ї, Патопсихологія, Психотерапія, Психологічне консультування.

Постреквізити: Педагогічна психологія, Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу, Педагогічна практика, Корекційно-реабілітаційна практика.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Психологічна служба в освіті» є засвоєння здобувачами освіти знань про цілі, задачі та специфіку функціонування психологічної служби в освітніх закладах.

Завдання вивчення освітнього компонента «Психологічна служба в освіті»: засвоєння знань про цілі, завдання та структуру психологічної служби в системі освіти України. Одним із завдань є вивчення специфіки змісту та форм роботи психолога в різних закладах освіти. Важливим є усвідомлення значущості вирішуваних психологом-практиком завдань, що стимулюватиме здобувачів освіти до фахового зростання. Важливим завданням освітнього компонента є формування у здобувачів освіти уявлень про майбутню професійну діяльність, створення професійної картини світу.

4. Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність приймати обгрунтовані рішення. ЗК9 Здатність працювати в команді.
Фахові компетентності (ФК)	СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики
Програмні результати навчання (ПРН)	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т..	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти						
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	12	2	2	8		РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	15	4	2	8	1	ОП, ДС, СР 2
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	18	4	4	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 5
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	15	4	2	8	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму	15	2	4	8	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Разом за модулем 1	75	16	14	41	4	15
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти						
Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	14	2	2	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, Р, СР 3
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	14	2	2	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	19	4	4	10	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	15	2	2	10	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 10. Організація роботи психолога в різнотипних закладах освіти. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу	13	2	2	9		ОП, ДС, Р, СР 2
Разом за модулем 2	75	12	12	47	4	15
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (2)						60
ІНДЗ //						10
Професійно-орієнтоване завдання						
Всього годин/Балів						100
	150	28	26	88	8	

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т..	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти						
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	13	2	2	8	1	РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	14	2	2	8	2	ОП, ДС, СР 2
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 5
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	14	2	2	8	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму	14	2	2	8	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Разом за модулем 1	71	10	10	42	9	15
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти						
Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, Р, СР 3
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	16	2	2	10	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 10. Організація роботи психолога в різнотипних закладах освіти. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу	15	2	2	10	1	ОП, ДС, Р, СР 2
Разом за модулем 2	79	10	10	50	9	15
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (2)						60
ІНДЗ //						10
Професійно-орієнтоване завдання						
Всього годин/Балів						100

Заочна форма навчання (на базі ОР Молодий спеціаліст)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т..	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти						
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	11	1	1	8	1	РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	11	1	1	8	1	ОП, ДС, СР 2
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	13	2	1	8	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 5
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	11	1	1	8	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 2
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму	12	1	1	8	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Разом за модулем 1	58	6	5	40	7	15
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти						
Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	12	1	1	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, Р, СР 3
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	12	1	1	9	1	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбанними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ)	14	2	1	9	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 4
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти	13	1	1	9	2	ОП, РЗ/К, РМГ, СР 3
Тема 10. Організація роботи психолога в різнотипних закладах освіти. Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу	11	1	1	8	1	ОП, ДС, Р, СР 2
Разом за модулем 2	62	6	5	44	7	15
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (2)						60
ІНДЗ //						10
Професійно-орієнтоване завдання						
Всього годин/Балів	120	12	10	84	14	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/

контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо, СР – самостійна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Під час самостійної роботи здобувач освіти опрацьовує теоретичний матеріал, виконує індивідуальні завдання, проводить науково-дослідну роботу тощо. Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю, на підсумковому модульному контролі та підсумковому контролі.

Зміст самостійної роботи здобувачів освіти з освітнього компонента визначають силабус (програма) освітнього компонента, навчально-методичні матеріали, завдання та методичні вказівки викладача. При вивченні тем винесених на самостійне вивчення здобувач освіти повинен реферувати одну із запропонованих тем (Див. Методичні рекомендації до самостійної роботи).

Виконання завдань Самостійної роботи відбувається у межах підготовки практичних занять до кожної теми і передбачає написання реферату (обсягом 10-12 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури).

Реферат. Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів та виголошення реферативної доповіді. Тематика рефератів пропонується за визначеними темами практичних занять та СРС. Мета реферативної доповіді полягає у засвоєнні здобувач освіти основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії.

Вимоги до реферату: обсяг – 10-12 аркушів формату А4; структура – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел.

У вступі розкривається актуальність теми, визначається мета, в основній частині містяться основні положення дослідження, що розкривають тему, у висновку викладаються основні положення та пропозиції автора, що впливають із розгляду теми. Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

Назва теми	Кількість годин		
	ДФН	ЗФН	ЗФН МС
Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти			
Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України	8	8	8
Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі	8	8	8
Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті	9	10	8
Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти	8	8	8
Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консилиуму	8	8	8
Разом :	41	42	40
Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти			
Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи	9	10	9
Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи	9	10	9
Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ). Психолог реабілітаційного центру для дітей	10	10	9
Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та	10	10	9

педагогічним колективом в закладах освіти			
Тема 10. Організація роботи психолога в різномісних закладах освіти (Організація психологічної служби для молоді та у ЗВО. Особливості роботи психолога в закладах інтернатного типу. Психолог (літнього) дитячого оздоровчого табору). Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу. Емоційне вигорання у професійній діяльності практикуючих психологів	9	10	8
Разом :	47	50	44
Всього	88	92	84

Змістовий модуль 1. Стратегія психологічної служби освіти

Тема 1. Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби в системі освіти України

План

1. Національна система соціально-психологічної служби (НССПС): визначення, мета, завдання, структура, історія створення.
2. Єдина інформаційна система психологічної служби (ЄІСПС): визначення, мета, структура, функції.
3. Основні аспекти діяльності психологічної служби в різних галузях суспільного життя.
4. Вимоги до особистості сучасного практичного психолога.

Теми рефератів:

1. Досвід функціонування психологічних служб у зарубіжних країнах.
2. Організаційно-методологічні принципи психологічної служби організації (підприємства).
3. Положення про психологічну службу організацій (підприємств).
4. Головні етичні принципи роботи індивідуального консультанта.
5. Основні етичні принципи роботи групового консультанта.
6. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти.
7. Проблеми взаємодії психолога з представниками суміжних професій: юристом, лікарем, соціальним працівником.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід в навчально-виховному процесі

План

1. Психолого-педагогічний консиліум як основа в парадигмі супроводу.
2. Психолого-педагогічний консиліум як процес.

Теми рефератів:

1. Основні етапи консиліуму.
2. Напрямки роботи психолога з реалізації рішень консиліуму.
3. Участь психолога в консиліумі.
4. Форми представлення результатів діагностичної діяльності. Участь соціального працівника в консиліумі.
5. Участь вихователя, класовода, класного керівника в консиліумі.
6. Характерологічні показники школяра.
7. Участь медичного працівника в консиліумі.
8. Участь заступника директора з навчальної роботи (методиста) у консиліумі.
9. Основні етапи роботи консиліуму і їх зміст. (Схема аналізу індивідуальних даних. Аналіз даних по паралелі.)
10. Протокол психолого-педагогічного консиліуму.

Тема 3. Модель діяльності психологічної служби в освіті

План

1. Статуси практичного психолога в системі освіти.
2. Психолог, якого очікує школа. Позиції шкільного психолога, їх аналіз.

Теми рефератів:

1. Методика розробки та викладання уроків психології в школі (план-конспект одного уроку).
2. Авторські моделі психологічної служби.
3. Психологічна лекція як вид роботи шкільного психолога.
4. Зміст роботи психолога в початковій, середній, старшій школі.
5. Принципи розробки та проведення педагогічних консиліумів.
6. Соціально-психологічний тренінг як одна з найефективніших форм роботи практичного психолога.

Тема 4. Основні напрямки діяльності психолога та планування психолого-педагогічного супроводу в закладах освіти

План

1. Сприятливі прогностичні фактори різних вікових періодів.
2. Завдання психологічного консультування, що вирішуються на різних його етапах.

Теми рефератів:

1. Основні методичні підходи до психологічного консультування.
2. Процедура психодіагностичного дослідження та методика побудови психологічної діагностограми клієнта.
3. Критерії ефективності практичної роботи психодіагностів.
4. Проблеми застосування даних психодіагностики в педагогічній та соціальній практиці.
5. Методологічні основи організації психологічної корекції.
6. Проблеми ефективності психологічної корекції в роботі практичного психолога.
7. Проблеми корекції особистісного розвитку школяра.
8. Індивідуальне та групове консультування.
9. Психопрофілактика у роботі психолога.
10. Превентивна психологія у практичному застосунку в діяльності психолога.

Тема 5. Психолого-педагогічний статус дитини та дослідження його змісту на різних етапах розвитку в підготовці до психолого-педагогічного консиліуму

План

1. Поняття психолого-педагогічного статусу дитини.
2. Вимоги до психолого-педагогічного статусу до дітей різного віку.
3. Добір методик для проведення діагностичного мінімуму для різновікових груп, відповідно до вимог психолого-педагогічного статусу дитини.
4. Оформлення психолого-педагогічної карти дитини, відповідно до психолого-педагогічного статусу дитини на відповідному етапі розвитку.
5. Організація і проведення психолого-педагогічного консиліуму.

Теми рефератів:

1. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня дошкільного закладу.
2. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня початкової школи.
3. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня середньої школи.
4. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту старшокласника.
5. Розробити і підготувати психолого-педагогічну карту учня спеціалізованого навчального закладу.
6. Робота психолога з розробки стратегії супроводу.
7. Поради психолога з психолого-педагогічного супроводу дітей іншими

значущими дорослими.

Змістовий модуль 2. Технології роботи психолога закладу освіти

Тема 6. Психологічна служба в дошкільних установах та робота психолога з дітьми початкової школи

План

1. Критерії оцінки відхилень в поведінці дітей дошкільного віку.
2. Основні види порушень поведінки дітей та їх корекція.
3. Психолого-педагогічний статус школяра молодшого шкільного віку.
4. Критерії оцінки відхилень в поведінці дітей молодшого шкільного віку.

Теми рефератів:

1. Психогімнастика як один з ефективних методів розвитку рухової довільності дітей дошкільного віку (підготовка сценарію одного заняття з психогімнастики).
2. Корекційна допомога дошкільникам із труднощами у навчанні.
3. Діти з синдромом дефіциту уваги (гіперактивні), методи корекції їх поведінки.
4. Емоційні порушення в дитячому садочку та їх психологічна корекція.
5. Вимірювання і засоби зменшення дитячої імпульсивності в дошкільному віці.
6. Казкотерапія як один з методів корекційно-розвиваючої роботи з дітьми молодшого шкільного віку.
7. Напрямки роботи практикуючого психолога з батьками та вихователями.
8. Проблематика та засоби психологічної роботи з дошкільнятами.
9. Психогімнастика як один з ефективних методів розвитку рухової довільності дітей молодшого шкільного віку (підготовка сценарію одного заняття з психогімнастики).
10. Корекційна допомога дітям із труднощами у навчанні.
11. Діти з синдромом дефіциту уваги молодшого шкільного віку (гіперактивні), методи корекції їх поведінки.
12. Причини виникнення страхів та їх корекція (підготовка одного заняття з корекції страхів молодших школярів).
13. Виявлення і корекція нечесної поведінки.
14. Казкотерапія як один з методів корекційно-розвиваючої роботи з дітьми молодшого шкільного віку.
15. Психотехнічні прийоми визначення і подолання замкненості у молодших школярів.
16. Психологічна допомога невпевненим дітям молодшого шкільного віку.
17. Розвиток емоційної сфери молодших школярів.

Тема 7. Особливості роботи психолога з дітьми середньої та старшої ланки школи

План

1. Особливості психофізіологічного розвитку особистості підлітка.
2. Складові готовності до навчання в середній ланці школи.
3. Тренінг особистісного зростання, його завдання, структура та методи (підготовка сценарію одного заняття).
4. Методики профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.

Теми рефератів:

1. Пропагування здорового способу життя та профілактика негативних звичок як види роботи шкільного психолога.
2. Групова психотерапія підлітків при акцентуаціях характеру (підготовка 2-3 психокорекційних вправ на кожний тип акцентуації).
3. Методики профорієнтаційної роботи з підлітками.

4. Тренінг особистісного зростання, його завдання, структура та методи (підготовка сценарію одного заняття).
5. Тренінг навичок спілкування для підлітків.
6. Психологічна допомога підліткам у пізнанні власного «Я».
7. Психологічна допомога підліткам з особливими освітніми потребами.
8. Активізуючі методики у профорієнтаційній роботі для учнів середньої школи.
9. Причини дезадаптації підлітків до організації навчальної діяльності.
10. Смысловий бар'єр, його види.
11. Тренінг навичок спілкування для підлітків.
12. Психологічна допомога підліткам у пізнанні власного «Я».
13. Психологічна допомога підліткам з особливими освітніми.
14. Підготовка старшокласників до сімейного життя як вид роботи шкільного психолога.
15. Психологічний супровід процесу осмислення старшокласниками власного життя.
16. Програма факультативу з психології для старшокласників.
17. Активізуючі методики у профорієнтаційній роботі.

Тема 8. Особливості роботи психолога в інклюзивних класах та з соціально й педагогічно занедбаними дітьми та співпраця з Інклюзивно-ресурсним центром (ІРЦ). Психолог реабілітаційного центру для дітей

План

1. Методики діагностики девіантної поведінки особистості (методика багатофакторного дослідження особистості Р.Кеттела, патохарактерологічний опитувальник О.Е. Лічко, методика Люшера, опитувальник СОП (Ю.А. Клейберг), методика “Схильність до ризику” (К Левітін).
2. Методика контактної взаємодії з підлітками.
3. Особливості супроводу інклюзивного класу.
4. Наказ про затвердження Положення про навчально-реабілітаційний центр // Наказ міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, від 16.08.2012 № 920, Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5 вересня 2012 р. за № 1502/21814.
5. Документація психолога з супроводу інклюзивних форм освіти.

Теми рефератів:

1. Робота психолога в закладах реабілітації неповнолітніх.
2. Методика побудови бесіди з дітьми, схильними до адиктивної поведінки.
3. Психологічна допомога особистості в кризових ситуаціях.
4. Особливості надання допомоги дітям та підліткам, які постраждали від насилля.
5. Психотерапія і психопрофілактика насилля.
6. Аутоагресія та її профілактика.
7. Технологія психологічної роботи з дітьми, що постраждали від насилля
8. Положення про Інформаційно-ресурсний центр.
9. Положення про Інклюзивно-ресурсний центр (ІРЦ).

Психолог реабілітаційного центру для дітей

Теми рефератів:

1. Організація психологічної служби в реабілітаційному центрі. Структура, цілі, завдання.
2. Поняття про психологічну кризу і види кризових ситуацій.
3. Психологічна допомога дітям, які постраждали від насилля.
4. Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами.
5. Організація діагностичного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.
6. Організація консультативного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.
Організація корекційного напрямку роботи в реабілітаційному центрі.

Тема 9. Особливості роботи психолога з батьками та педагогічним колективом в закладах освіти

План

1. Діагностичні засоби вивчення особливостей сімейного виховання учнів: опитувальник "Конструктивно-деструктивна сім'я" (КДС), тест-опитувальник батьківського ставлення до дітей (ОРО), тест "Кінетичний малюнок сім'ї" (КМС), опитувальник "Аналіз сімейного виховання" (Р.В. Овчарова).
2. Основні напрямки та методи сімейної психотерапії.
3. Методи психологічної допомоги педагогу у вирішенні проблем психічної саморегуляції та особистісного зростання.
4. Психологічні методи підвищення професійної ефективності педагога.

Теми рефератів:

1. Проблематика психологічного консультування батьків школярів різного віку.
2. Психологічний факультатив для батьків.
3. Сімейна психотерапія при акцентуаціях особистості у підлітків.
4. Сім'я як джерело психічної травматизації особистості.
5. Порушення міжособистісної комунікації в сім'ї.
6. Орієнтовна схема аналізу специфіки сімейного виховання.
7. Порушення механізмів інтеграції сім'ї.
8. Методи психотерапевтичної корекції сімейних стосунків.
9. Психолог та педагогічна експертиза професійної компетентності педагогів.
10. Психологічний портрет педагога в аспекті психологічної допомоги.
11. Тренінг педагогічного спілкування.
12. Методи самоактуалізації педагога.
13. Особистісна та професійна ідентичність педагога.
14. Принципи продуктивної взаємодії психолога та педагога.
15. Психологічні аспекти педагогічної експертизи професійної компетентності педагога.
16. Аналіз конкретних видів роботи педагога з дітьми.
17. Синдром "емоційного вигорання" вчителя та формування його готовності до педагогічної діяльності.

Тема 10. Організація роботи психолога в різномісних закладах освіти (Організація психологічної служби для молоді та у ЗВО. Особливості роботи психолога в закладах інтернатного типу. Психолог (літнього) дитячого оздоровчого табору). Вертикаль взаємодії психологічної служби освітнього закладу. Емоційне вигорання у професійній діяльності практикуючих психологів.

План

1. Основна документація психолога освітнього закладу.
2. Емоційне вигорання в сучасних підходах психологічної науки.
3. Синдром "професійного вигорання": психологічні особливості у працівників освітніх організацій.

Теми рефератів:

1. Виникнення та поширення синдрому психічного "вигорання".
2. Емоційне вигорання і робота психолога.
3. Моделі синдрому емоційного вигорання.
4. Психологи як потенційна жертва синдрому емоційного вигорання.
5. Проблема самопомоги у діяльності практикуючих психологів.
6. Особливості профілактики синдрому емоційного вигорання.

Організація психологічної служби для молоді та у ЗВО

План

1. ПС у ЗВО.
2. Визначте типовий перелік психологічних проблем, які можуть вирішуватися в психологічній службі тієї чи іншої соціальної сфери. Які, на вашу думку, з цих проблем можуть більш успішно бути вирішеними в межах внутрішньо-організаційної моделі психологічної служби, а які в межах зовнішньо-організаційної моделі психологічної служби? Обґрунтуйте свою думку.

Теми рефератів:

1. Історія телефонної психологічної допомоги.
2. Принципи організації та порядок роботи телефону довіри.
3. Типи дзвінків. Етапи телефонного діалогу.
4. Психологія активного вислуховування.
5. Робота з проблем профілактики девіантної поведінки.
6. Робота з проблем професійного становлення та розвитку молоді.
7. Робота практичного психолога з проблем молоді сім'ї: вибору, партнера, забезпечення психологічної сумісності в сім'ї, попередження та розв'язання сімейних конфліктів.
8. Проведення тренінгів з метою забезпечення кращого розуміння самого себе, оптимізації взаємодії з іншими людьми.

Особливості роботи психолога в закладах інтернатного типу

План

1. Напрямки психолого-педагогічного супроводу в закладах інтернатного типу.
2. Цілі та завдання ПС в закладах інтернатного типу.

Теми рефератів:

1. Особливості психічного розвитку дітей-вихованців дитячих будинків:
  - а) раннього віку;
  - б) дошкільного віку;
  - в) молодшого шкільного віку;
  - г) підлітків та старшокласників.
2. Особливості роботи психолога з дітьми різного віку у закладах інтернатного типу:
  1. індивідуальна та групова форми роботи;
  2. використання ігротерапії, арттерапії, психодрами тощо.
3. Організація психологічної служби в закладах інтернатного типу. Структура, цілі, завдання.

Психологічні особливості психічного розвитку дітей – вихованців дитячих будинків.

Психолог (літнього) дитячого оздоровчого табору

План

1. Посадова інструкція практичного психолога дитячого табору.
2. Основні завдання та напрямки діяльності психологічної служби ДОТ.
3. Найпоширеніші проблеми дитини в ДОТ.

Теми рефератів:

1. Написати реферат на тему: “Завдання та специфіка роботи психолога в дитячому оздоровчому таборі”.
2. Розробити тематику і короткий зміст просвітницьких бесід психолога із дітьми та підлітками під час їх відпочинку у таборі (8-10 тем).
3. Підібрати комплекс ігор і вправ для:
  - а) встановлення контакту з дітьми і підлітками та налагодження довірливих стосунків;
  - б) навчання дітей співробітництву і вербалізації почуттів;
  - в) розвитку комунікативних умінь.

Завдання для ІНДЗ /Професійно-орієнтованого завдання

Індивідуальні завдання виконуються самостійно із забезпеченням необхідних консультацій окремих питань викладачем.

Індивідуальна робота передбачає: Створення проекту, Вимоги до проекту: наявність матеріалів з обраної теми (в т.ч. ел. верс.):

Професійно-орієнтоване завдання з курсу «*Психологічна служба в освіті*»

Професійно-орієнтоване завдання - Високий рівень складності (критерій оцінювання “відмінно”) – *максимально 10 (дфн, зфн, зфн мс) балів*

1. Розробити орієнтовний план роботи шкільного психолога на навчальний рік.
2. Розробити орієнтовний план роботи шкільного психолога на місяць.
3. Розробити тематику та короткий зміст виступів на лекторіях для батьків з питань психологічної просвіти (8-10 тем).
4. Розробити тематику та короткий зміст просвітницьких лекцій для педагогів (8-10 тем).
5. Розробити тематику та короткий зміст бесід шкільного психолога із старшокласниками (8-10 тем).
6. Розробити круглий стіл в рамках психологічного всеобучу для педагогів з елементами тренінгу (тема на вибір).
7. Зробити психологічний аналіз уроку вчителя початкових класів (навчальний предмет, клас – за вибором).
8. Зробити психологічний аналіз уроку вчителя старших класів (навчальний предмет, клас – за вибором).
9. Провести соціально-психологічне дослідження серед учителів, учнів, батьків з проблеми: “Який психолог потрібен сучасній школі?”.
10. Розробити корекційну програму і провести корекційне заняття з проблеми: “Корекція шкільних страхів у першокласників”.
11. Розробити і провести “Тренінг спілкування для підлітків” (6-8 занять).
12. Розробити програму Практичного семінару і провести корекційне заняття з проблеми: “Подолання педагогічних конфліктів та бар’єрів взаємодії з підлітками”.
13. Розробити тестові завдання до основних тем з курсу “Психологічна служба в освіті”.
14. Підготувати і провести психолого-педагогічний консиліум в освітньому закладі :

Обрати один із циклів діяльності психологічної служби (визначити мету, завдання)	Для опису використати всі пункти послідовної реалізації циклічної діяльності ПС
1. Підготовка і організація психолого-педагогічного консиліуму в паралелі 1-х класів (прийом – адаптація).	1.Підбір методик діагностичного мінімуму за психолого-педагогічною картою.
2. Підготовка і організація психолого-педагогічного консиліуму в паралелі 5-х класів (завершення початкової школи – адаптація в середній ланці школи).	2.Проведення діагностичного мінімуму. 3.Проведення поглибленого обстеження.
3. Підготовка і організація психолого-педагогічного консиліуму в паралелі 9-х класів.	4.Організація психолого-педагогічного консиліуму. 5.Розробка рекомендацій психолого-педагогічного супроводу школярів.
4. Підготовка і організація психолого-педагогічного консиліуму в паралелі 10-х класів.	6.Організація і проведення методичного семінару для вчителів-предметників, класних керівників з питань розробки психолого-педагогічного статусу школярів. 7.Особливості врахування педагогами психолого-педагогічного статусу школярів у підготовці до психолого-педагогічного консиліуму. 8.Особливості врахування психолого-педагогічного статусу школярів у

	<p>супроводжуючій діяльності.</p> <p>9. Загальні особливості реалізації супроводжуючої діяльності за рішеннями психолого-педагогічного консилиуму з врахуванням педагогами психолого-педагогічного статусу школярів.</p>
--	--

ІНДЗ : Середній рівень складності

(критерій оцінювання “добре”) – максимально 8 балів

1. Розробити психограму професії “Практичний психолог”.
2. Розробити орієнтовний план – графік роботи шкільного психолога на тиждень.
3. Написати реферат на тему: “Учитель і шкільний психолог: грані співробітництва і взаємодії”.
4. Написати реферат на тему: “Телефон довіри як форма роботи практичного психолога”.
5. Написати реферат на тему: “Особливості роботи психолога з дітьми різного віку у закладах інтернатного типу”.
6. Дати психологічну характеристику підліткового віку, підготувати рекомендації для підлітка, його батьків і педагогів.
7. Скласти психологічний портрет одного із старшокласників в аспекті психологічної допомоги.
8. Систематизувати практикум з проблеми “Визначення психологічної готовності дитини до навчання у школі” (підібрати 4-5 психодіагностичних методики, тести).
9. Систематизувати практикум з проблеми “Профорієнтаційна робота психолога із старшокласниками” (підібрати 4-5 психодіагностичних методики, тести).
10. Розробити план роботи гуртка психологічного спрямування для учнів 7-8 класів.
11. Розробити проект кабінету шкільного психолога або кабінету психологічного розвантаження (опис, макет, креслення).

ІНДЗ : Низький рівень складності

(критерій оцінювання “задовільно”) – максимально 6 балів

1. Написати реферат на тему: “Історія розвитку вітчизняної шкільної психологічної служби”.
2. Написати реферат на тему: “Педологічна служба в школі в 20-30р.р. ХХ ст.”.
3. Написати реферат на тему: “Особливості діяльності шкільної психологічної служби за кордоном” (США, Німеччина, Франція, Великобританія та ін.)
4. Написати реферат на тему: “Вимоги до особистості і професійної діяльності психолога в системі освіти”.
5. Написати реферат на тему: “Підліток як об’єкт психологічної допомоги”.
6. Написати реферат на тему: “Види роботи шкільного психолога із старшокласниками”.
7. Систематизувати психолого-педагогічну літературу (періодичні видання, посібники, підручники, інтернет) з питань роботи психолога в закладах освіти, необхідну для занять з курсу “Психологічна служба”.
8. Скласти словничок основних понять з курсу “Психологічна служба”.
9. Скласти бібліографію необхідної літератури для психолога-початківця.
10. Скласти опис фонотеки кабінету психологічного розвантаження.
11. Скласти план діагностико-корекційної роботи з вчителем-початківцем.

ІV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим,

дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувач освіти не повинні спізнюватися на заняття.

Перед початком заняття здобувач освіти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Здобувач освіти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

В процесі вивчення курсу застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (100-бальна) шкала та 6- бальна шкала (від 0 до 5 балів, де кожен бал визначає рівень готовності до навчального заняття : 0 – здобувач освіти абсолютно не готовий до заняття, 5 – абсолютно готовий до заняття). Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Оцінювання поточної успішності здобувачів освіти. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента, де форма контролю екзамен, становить 40 балів, де максимально 30 балів – **поточний контроль** і 10 балів – за виконання ІНДЗ /**Професійно-орієнтованого завдання**.

Після завершення навчального модуля (визначеної кількості практичних та лабораторних занять) проводиться підрахунок отриманих балів:

$$\text{Кількість балів за модуль (в межах 30)} = \frac{\text{сума отриманих поточних оцінок (від 0 до 5)}}{\text{кількість отриманих оцінок (в т.ч. - 0)}}$$

Переведення оцінок в бали проводиться згідно шкали конвертування.

“0” – 0	“2,1-2,2” – 6	“3,1” – 11	“3,6” – 16	“4,1” – 21	“4,6” – 26
“1” – 1	“2,3-2,5” – 7	“3,2” – 12	“3,7” – 17	“4,2” – 22	“4,7” – 27
“1,1-1,2” – 2	“2,6-2,7” – 8	“3,3” – 13	“3,8” – 18	“4,3” – 23	“4,8” – 28
“1,3-1,5” – 3	“2,8-2,9” – 9	“3,4” – 14	“3,9” – 19	“4,4” – 24	“4,9” – 29
“1,6-1,7” – 4	“3” – 10	“3,5” – 15	“4” – 20	“4,5” – 25	“5” – 30
“1,8-2” – 5					

Максимальна оцінка за індивідуальну роботу (*Професійно-орієнтоване завдання*) – 10 балів – ставиться за вчасне, якісне, добросовісне виконання, чіткість аргументації. При цьому здобувач освіти достатньо якісно повинен володіти своєю мовою, дикцією, контролювати і активізувати діяльність відповідної аудиторії.

Максимальна кількість балів ставиться за якість виконання індивідуальних та самостійних завдань теоретичного і практичного змісту та вміння їх представити.

Модульний контроль. Модульний контроль є формою підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту, колоквиуму тощо) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Форма проведення, кількість модульних контрольних робіт зазначаються в силабусі (програмі) освітнього компонента.

Підсумкова модульна оцінка з тих освітніх компонентів, де передбачено екзамен як форму контролю, визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних

оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом програмою) освітнього компонента.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом (програмою) освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

За результатами виконання завдань МКР загальна кількість балів не може перевищувати 60 балів.

Критерії оцінювання знань здобувачів освітніа практичних (семінарських) занять, ІНДЗ та модульного контролю

Практ. зан.	Бали		Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувач освітніа
	ІНДЗ	Мод. контр.	
5	10	30	Здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, здатний аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками, ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін та демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
4	8-9	25-29	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і помилок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;
3	5-7	15-24	Здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;
2	2-4	6-14	Здобувач демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
1	1	1-5	Здобувач може розрізняти об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

0	0	0	Здобувач відсутній на практичному занятті. Здобувач присутній, але абсолютно не підготовлений до заняття. Здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.
---	---	---	---

Неформальна освіта. Здобувач освіти може отримати **додаткові бали**, або ж претендувати на зарахування максимальної кількості балів за одне практичне заняття при наявності *сертифікату* за пройдене навчання додаткової практичної підготовки (підвищення компетентності) з психології, де зміст сертифікату (проблематика навчального курсу) відповідає змісту дисципліни «Психологічна служба в освіті», вказує на здобуті практичні вміння з технологій супроводу дітей в закладах освіти. А також за *участь в науково-практичній конференції* чи семінарі (круглому столі) при наявності програми участі, в якій зазначена форма участі здобувач освіти: тема заявленої доповіді, або особиста включеність у практичні форми роботи. У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил, дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю відпрацьовує тему заняття, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання практичних робіт здобувач освіти не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Якщо здобувач освіти хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання тез.

Терміни проведення іспиту, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання іспиту, здобувач освіти може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за екзамен.

V. Підсумковий контроль

Комплексна оцінка знань проводиться викладачем за 100-бальною шкалою. **Іспит не є обов'язковим**, якщо здобувач освіти набрав протягом семестру за усі види роботи не менше 75 балів, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни).

Якщо поточний бал 74 і менше – здобувач освіти складає іспит (згідно положення про навчальний процес ЗВО). Також, іспит складається в тому випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт анулюються.

На іспит виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт анулюються.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань, як правило, за шкалою від 0 до 60

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Зазначена оцінка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану (залікової книжки) здобувача освіти.

Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента (дисципліни): один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Іспит проводиться у вигляді відповідей здобувачів освіти на три питання з переліку запропонованих.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття про психологічну службу. Предмет, мета, завдання діяльності психологічної служби.
2. Основні види діяльності психологічної служби. Рівні функціонування психологічної служби системи освіти України. Структура та управління психологічною службою. Зміст діяльності психологічної служби освіти України.
3. Вимоги до особистості практичного психолога: психограма професії психолога, система особистісних якостей, навичок та вмінь, необхідних психологу.
4. Становлення професіоналізму практичного психолога. Адаптаційний етап. Становлення статусу шкільного психолога.
5. Організаційні аспекти діяльності психолога: орієнтовний план роботи психологічної служби в системі освіти, документація психологічної служби, кабінет психолога в закладах освіти.
6. Модель діяльності психологічної служби в системі освіти: структура психологічної служби в системі освіти, напрямки роботи шкільної психологічної служби.
7. Ідеологічні основи підходів до шкільної психологічної практики. Поняття супроводу в моделі шкільної психологічної діяльності.
8. Супровід як метод і ідеологія психологічної служби. Об'єкт, предмет і задачі психолого-педагогічного супроводу як ідеології професійної діяльності.

9. Супровід у діяльності психологічної служби. Концептуальні, змістовні, організаційні, функційно-рольові наслідки ідеї супроводу моделі психологічної роботи.
10. Основні цикли супроводжувачої роботи протягом навчального року. Система, цілі і задачі діагностичного мінімуму на кожному віковому етапі протягом перебування дитини в закладі освіти.
11. Поняття психолого-педагогічного статусу. Система психолого-педагогічних вимог до навчання, поведінки і психологічного розвитку дитини.
12. Психолого-педагогічний статус і його складові. Психолого-педагогічна карта. Психолого-педагогічні вимоги до змісту статусу.
13. Психолого-педагогічні вимоги до учнів 1-х класів; до учнів 4-5-х класів; 8-х класів; 10-х класів. Побудова психолого-педагогічної карти дошкільника, школяра.
14. Психолого-педагогічний консиліум як основа в парадигмі супроводу. Психолого-педагогічний консиліум як процес. Основні етапи консиліуму.
15. Участь психолога в консиліумі. Напрямки роботи психолога з реалізації рішень консиліуму. Форми представлення результатів діагностичної діяльності.
16. Психолого-педагогічний консиліум. Участь соціального працівника в консиліумі. Участь медичного працівника в консиліумі.
17. Основні етапи консиліуму. Участь вихователя, класовода, класного керівника в консиліумі.
18. Основні етапи консиліуму. Функції заступника директора з навчальної роботи (методиста) у роботі консиліуму.
19. Основні етапи роботи консиліуму і їх зміст. (Схема аналізу індивідуальних даних. Аналіз даних по паралелі.) Протокол психолого-педагогічного консиліуму.
20. Психодіагностика як основа професійної діяльності психолога. Завдання та процедура шкільної психодіагностики. Основні фактори ризику в різних вікових групах учнів.
21. Загальні принципи побудови діагностичного мінімуму. Алгоритм підбору діагностичних методик за параметрами психолого-педагогічного статусу.
22. Психолого-педагогічна карта як діагностичний метод. Поглиблене діагностичне обстеження. Алгоритм побудови поглибленого діагностичного обстеження.
23. Психолого-педагогічна корекція як напрям діяльності психологічної служби в школі. Принципи психокорекційної діяльності психолога.
24. Зміст і організація розвиваючої і психокорекційної роботи. Алгоритм підбору змісту для розвиваючої роботи.
25. Традиційні форми групової корекційно-розвиваючої роботи. Основний зміст психологічних групових занять. Форми групової корекційно-розвиваючої роботи. Загальна структура розвиваючого заняття.
26. Нетрадиційні форми групової розвиваючої роботи. (Навчальна психодіагностика. Загальношкільні психологічні програми, як форма групової розвиваючої роботи.)
27. Психологічна консультація як напрям роботи психологічної служби. Профілактична робота психологічної служби. Просвітницька робота психологічної служби.
28. Консультація педагогів (вихователів) з супроводжувачої діяльності в ситуації інформування. Форма фіксації підсумків консультації.
29. Система вимог до підбору діагностичних методик експертної психологічної оцінки авторських програм (авторських шкіл).
30. Консультативна ситуація з необхідності переструктурування змісту чи стилю викладання педагога-предметника в процесі супроводу. Форма фіксації підсумків консультації.
31. Консультативна ситуація вирішення концептуальних педагогічних проблем з побудови навчально-виховного процесу. Форма фіксації підсумків консультації.

32. Психолого-педагогічний аналіз змісту навчального предмету з врахуванням конкретного психолого-педагогічного статусу дитини.
33. Психологічний аналіз уроку. Форма фіксації програми конкретних педагогічних дій.
34. Психолого-педагогічний аналіз стилю міжособистісного спілкування з учнем. Форма фіксації підсумків консультації.
35. Методичні семінари як форма групових консультацій з проблем розробки і реалізації ефективних програм педагогічної супроводжуючої діяльності.
36. Психодіагностичний мінімум як технологія супроводу. Циклічна діяльність учасників супроводу. Індивідуальний запит як технологія супроводу. Алгоритм роботи з запитом. Умови ефективного функціонування моделі планування супроводу.
37. Робочий план діяльності психолога протягом навчального року. Принципи планування. Рівні планування. Графік роботи як основа організації та планування професійної діяльності психолога освітнього закладу.
38. Організація психологічної служби і особливості роботи психолога у спеціальних навчально-виховних дошкільних, шкільних та позашкільних освітніх закладах. Психологічна служба у реабілітаційному центрі.
39. Організація психологічної служби і особливості роботи психолога у спеціальних навчально-виховних дошкільних, шкільних та позашкільних освітніх закладах
- Організація психологічної служби і особливості роботи практичного психолога в школі-інтернаті; спецшколі-інтернаті.
40. Організація психологічної служби і особливості роботи психолога у спеціальних навчально-виховних дошкільних, шкільних та позашкільних освітніх закладах
- Основні завдання та напрямки діяльності психологічної служби в дитячому оздоровчому таборі.
41. Організація психологічної служби у ВНЗ.
42. Організація психологічної служби і особливості роботи практичного психолога в гімназії, ліцеї.
43. Цілі та завдання соціально-психологічних служб для молоді.
44. Психологічна служба у середніх спеціальних навчальних закладах.
45. Напрямки психологічної допомоги дітям дошкільного віку.
46. Психологічний супровід природного розвитку, корекція афективної поведінки дітей дошкільного віку.
47. Розвиток довільності психічної саморегуляції, самоконтролю та навичок міжособистісної взаємодії у дітей дошкільного віку.
48. Проблематика психологічної роботи з дітьми молодшого шкільного віку. Визначення цілей та завдань та організація супроводжуючої діяльності ПС.
49. Сутність та критерії готовності дитини до школи, проблема мотивації навчання в молодшому шкільному віці.
50. Шкільна дезадаптація молодших школярів як вид роботи психологічної служби в початковій школі.
51. Технологія психологічної роботи з підлітками. Основні напрямки роботи психолога з учнями підліткового віку.
52. Проблема акцентуацій характеру підлітків та засоби їх корекції.
53. Проблема внутрішніх конфліктів підлітків: діагностика та психологічна допомога у подоланні.
54. Криза підліткового віку як проблема психологічної роботи в школі.
55. Технологія психологічної роботи з учнями раннього юнацького віку.
56. Профорієнтаційна робота зі старшокласниками.
57. Проблеми міжособистісної взаємодії в юнацькому віці, їх корекція.

58. Психологічна підтримка процесу становлення особистісної ідентичності як вид діяльності психологічної служби в школі.
59. Особливості супроводжуючої роботи психолога в інклюзивних класах.
60. Проблема соціально-психологічної занедбаності учнів. Сутність та види психологічних девіацій.
61. Агресивна поведінка: сутність, вікові особливості, діагностика, корекція, профілактика.
62. Делінквентна поведінка: вікові особливості, причини, профілактика. Методика контактної взаємодії з делінквентними учнями.
63. Адиктивна поведінка: сутність, технології корекції та профілактики.
64. Аутоагресивна, суїцидальна поведінка: сутність, причини, особливості прояву, засоби корекції та профілактики.
65. Основні форми психологічної роботи з батьками: лекторії, виступи на батьківських зборах, індивідуальна та групова робота.
66. Діагностична та корекційна діяльність психологічної служби при взаємодії з сім'ями учнів.
67. Проблематика психологічного консультування батьків школярів різного віку. Психологічний факультатив для батьків.
68. Сім'я як джерело психічної травматизації особистості. Сімейна психотерапія при акцентуаціях особистості у підлітків.
69. Орієнтовна схема аналізу специфіки сімейного виховання. Порушення міжособистісної комунікації в сім'ї.
70. Проблематика психологічної роботи з педагогічним колективом. Психологічні особливості педагогічного колективу. Психологічний портрет педагога. Якості особистості педагога, що вимагають психологічної корекції.
71. Індивідуальний стиль діяльності педагога: психологічна допомога у становленні та корекції. Участь практичного шкільного психолога у впровадженні інноваційних педагогічних технологій та роботи в умовах експерименту в ЗОШ.
72. Педагогічні конфлікти: сутність, профілактика та методи вирішення.
73. Емоційне вигорання в сучасних підходах психологічної науки. Синдром "професійного вигорання": психологічні особливості у працівників освітніх організацій.
74. Виникнення та поширення синдрому психічного "вигорання". Емоційне вигорання і робота психолога. Моделі синдрому емоційного вигорання. Психологи як потенційна жертва синдрому емоційного вигорання.
75. Проблема самодопомоги у діяльності практикуючих психологів. Особливості профілактики синдрому емоційного вигорання. Синдром "емоційного вигорання" вчителя та формування його готовності до педагогічної діяльності.

VI. Шкала оцінювання

Критерії семестрового оцінювання знань здобувачів освіти

<u>Оцінка в балах</u>	<u>Лінгвістична оцінка</u>	<u>Оцінка за шкалою ECTS</u>	
		<u>оцінка</u>	<u>Пояснення</u>
90 – 100	Відмінно («зараховано»)	A	„Відмінне виконання” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

82 – 89	Дуже добре («зараховано»)	B	„Вище середнього рівня” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
75 – 81	Добре («зараховано»)	C	„Загалом хороша робота” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
67 – 74	Задовільно («зараховано»)	D	„Непогано” – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 66	Достатньо («зараховано»)	E	„Виконання відповідає мінімальним критеріям” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
1–59	Незадовільно («не зараховано»)	Fx	„Необхідне перескладання” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано

60–66	Достатньо	Е	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перекладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси (літературні джерела, рекомендована література (основна, додаткова, Інтернет-ресурси) та інші джерела).

1. Алгоритми діяльності працівників психологічної служби : Т. 1 / авт. кол. за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 138 с. <https://dnmeps.com.ua/sites/default/files/2020-04/6/2/Алгоритм%20діяльності%20працівників%20психологічної%20служби.pdf>
2. Психологічна служба в освіті [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. показ. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека, уклад. Л. Дейнека. - Електрон. текст. дані. Луцьк, 2019. 157 назв. Подано бібліографічну інформацію про модель діяльності психологічної служби в освіті та технології роботи психолога в навчальних закладах. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16290/1/psy_sl.pdf
3. http://megalib.com.ua/book/130_Psihologichna_slyjba.html MegaLib.com.ua. Все для студентів
4. <https://imzo.gov.ua/tag/psyholohichna-sluzhba/> Інститут модернізації змісту освіти.
5. <https://imzo.gov.ua/psyholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvnopravova-baza/> Нормативно-правова база діяльності психологічної служби. Інститут модернізації змісту освіти.
6. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0006075> Інститут модернізації змісту освіти. Матеріали для використання в роботі під час воєнних дій
7. <https://tsppsr.webnode.com.ua/pro-nas/> Науково-методичний кабінет психологічної служби управління освіти Луцької міської ради.
8. Психологічна служба ЗСОО м. Кременчук https://psscckr.blogspot.com/p/blog-page_28.html
9. Психологічна служба : Корисні посилання https://vinps.vn.ua/?page_id=46
10. Всеукраїнська асоціація практикуючих психологів - <https://www.facebook.com/UAAP2013/posts/456737311133392/>
11. Інформаційна база професійного інструментарію фахівців психологічної служби системи освіти України https://docs.google.com/document/d/1jjQzAxFTFXdzVBaYu5OxcpqMz9gxhmtz_IsEJDi_sfnM/edit
12. Психологічна служба системи освіти України НАПН України <https://www.facebook.com/groups/psyuua/posts/1597872900387911/>
13. Центр практичної психології і соціальної роботи ПОППО <http://poippo.pl.ua/pidrozdily/tsentr-praktychnoi-psykholohii-i-sotsialnoi-roboty>
14. Навчальні матеріали та методичні рекомендації для роботи з першокласниками в адаптаційний період <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/konferenciyi/serpneva-konferenciya-2018/navchalni-materiali-dlya-roboti-z-pershoklasnikami-v-adaptacijnij-period>
15. Науковці України. Панок Віталій Григорович. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0006075>
16. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8794729-22#Text> Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році. АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ про діяльність психологічної служби у системі освіти, стан забезпечення закладів освіти практичними психологами і соціальними педагогами та рекомендації щодо

пріоритетних напрямів психологічного супроводу та соціально-педагогічного патронажу учасників освітнього процесу у 2022/2023 навчальному році. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України 02.08.2022 № 1/8794-22.

Методичне забезпечення

1. Психологічна служба в освіті: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів освіти спеціальності 053 «Психологія» ОР «Бакалавр» / укладач Іванашко О.Є. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 40 с. (1,7 др.а.)
2. Психологічна служба в освіті: методичні рекомендації до самостійної роботи, індивідуальних науково-дослідних завдань та виконання професійно-орієнтованих завдань для здобувачів освіти спеціальності 053 «Психологія» ОР «Бакалавр» / укладач Іванашко О.Є. – Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. – 36 с. (1,5 др.а.)

Рекомендована література

Основна (базова) література

3. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: методичні рекомендації / за наук. ред. В.Г. Панка Електрон. дані. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 100 с. <https://lib.iitta.gov.ua/106607/1/MP%20адаптація%20дітей%20до%20навчання%20у%20школі%281%29.pdf>
4. Адаптація дітей у 1,5, 10 класах. / упоряд. Т. Червонна. Київ : А28 Шк. світ, 2008. 128 с. <https://www.slideshare.net/ssuser491ed5/1510-122587057>
5. Антонова Н.О. Рибачук Л.І. Психологічна зрілість як основа готовності до професійної діяльності психолога. Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. Вип.7. С. 29-43.
6. Вірна Ж.П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога: Монографія. Луцьк: Вежа, 2003. 320 с.
7. Гаркавенко З. О. Методичні рекомендації керівнику навчального закладу щодо діяльності психологічної служби. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 79 с.
8. Горленко В. М., Острова В. Д., Сосновенко Н. В. , Ткачук І. І. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: [метод. рек.]. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/minimumi.pdf>
9. Горленко В. М., Луценко Ю. А., Острова В. Д., Сосновенко Н. В. , Ткачук І. І. Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби : метод. рек. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 132 с. <https://lib.iitta.gov.ua/709623/1/циклог.pdf>
10. Гошовська Д., Гошовський Я., 2022. Психологічні особливості тривожності й саногенності депривованої особистості. Психологічні перспективи. 39 (трав 2022). DOI:<https://doi.org/10.29038/2227-1376-2022-39-hos>. (Directory of Open Access Journals (DOAJ), Index Copernicus International, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), Google Scholar, ResearchBib, Наукова періодика України, BASE, WorldCat, Україніка наукова) <https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/article/view/795>
11. Гошовський Я., Гошовська Д. Психологічні особливості просторово-часової депривації та стигматизації особистості. Психологічні перспективи. 2019. № 38. С. 10 – 21. (Directory of Open Access Journals (DOAJ), Index Copernicus International, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), Google Scholar, ResearchBib, Наукова періодика України, BASE, WorldCat, Україніка наукова)

12. Гошовський Я., Гошовська Д. Т. Самоусвідомлення особистості з психофізичними вадами : емпіричний вимір проблеми. Психологічні перспективи. 2019. № 33. С. 91-102.
13. Групова консультація для практичних психологів та соціальних педагогів : психологічний супровід адаптації учнів до освітнього процесу в умовах нової української школи. 17.09.2020 р.
https://docs.google.com/document/d/11q5Ng8IfVvINzKz719OeI3QyjZavkeb_1NnmlgSIGKw/edit
14. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт. кол. за ред. Панка В.Г., Гаркавенко З.О. Електрон. дані. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 219 с.
15. Кадишева Л.Б. Особливості прояву почуття власної гідності у студентів психологів. Практична психологія та соціальна робота. 2014. №8. С. 36-40.
16. Інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу інклюзивної освіти : навчально-наочний посібник / укладачі: Я.О. Гошовський, О.Є. Іванашко, Д.Т. Гошовська, Н.К. Вічалковська. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2019. 270 с. (11, 25 др.арк.) (Гриф Затверджено вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (витяг з протоколу № 15 від 28.11.2019 р.).
17. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. Київ : Ніка-Центр, 2005. Т.1. 328 с.; Т.2. 284 с.
18. Недозим І. Учні початкових класів із розладами аутистичного спектра: навчання та розвиток»: навчально-методичний посібник . Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 130с.
<https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Uchni-pochatkovykh-klasiv-iz-rozladamy-autystychnogo-spektra-navchannia-ta-rozvytok-Nedozym.pdf>
19. Марінушкіна О.Є., Замазій Ю.О. Порадник практичного психолога. Харків : Вид. група «Основа», 2007. 240 с. <https://dnmcps.com.ua/sites/default/files/2019-10/31/3/Марінушкіна%20О.%20Є.%20Порадник%20практичного%20психолога.pdf>
20. Панок В.Г. Психологічна служба : навчально-методичний посібник. Кам'янець – Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2012. 488 с.
21. Панок , В. (2021). Психологічна служба у системі освіти України: 30 років становлення. Збірник наукових праць ЛОГОС. <https://doi.org/10.36074/logos-15.10.2021.45>
22. Програма «Особлива дитина: для дітей дошкільного віку зі спектром аутистичних порушень» / авт. кол. за ред. Шульженко Д. І., Островської К. О. Інтернет видання. Київ, Національний Педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2013. 250 с.
23. Прохоренко Л.І., Бабяк О.О., Засенко В.В., Ярмола Н.А. Учні початкових класів із особливими потребами: навчання та супровід : навчально-методичний посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 160с. <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Uchni-pochatkovykh-klasiv-iz-osoblyvumu-potrebamy-navchannia-ta-suprovid-Prokhorenko.pdf>
24. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін.]. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с.
25. Психологія здоров'я : збірник завдань для самост. роботи студ. / Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т" ; [уклад.: Ложкін Г. В., Федченко В. О. ; відп. ред. О. В. Винославська]. Київ : НТУУ "КПІ", 2011. 48 с.
26. Психолог у НУШ: радісно та впевнено руш! Путівник психолога в Новій українській школі [Текст] / Заг. ред. Є.В. Афоніна, О.О. Заріцький, Н.В. Міщенко. – Краматорськ : Витоки, 2018. – 250 с.

- http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/posibnyky/navchalnyi/4._Афоніна_Психолог_НУШ.pdf
27. Робоча книга працівника психологічної служби : практичний посібник. Наук ред В.Г.Панок. Т. 1. Київ. Український НМЦ практичної психології та соціальної роботи, 2014. 112 с. <https://drive.google.com/file/d/1fw1Cped4O-ZmJEb7s9Xv5QA63Y2QM7FU/view>
  28. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект : Навч.-метод. посібник. Київ : ФОП Стеценко В.В. 2016. 192 с.
  29. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : методичні рекомендації / автори-упор. В. Г. Панок, В. Д. Острова. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. 68 с.
  30. Тридуб Л.І. Методичні рекомендації щодо організації та проведення працівниками психологічної служби корекційно-розвивальної роботи // Інформаційно-методичний збірник. Спеціалізоване педагогічне видання Головного управління освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників. Біла Церква, 2009.
  31. Городнова Н.М. Кабінет психолога в системі освіти. Київ : Шк. світ, 2009. 128 с.
  32. Довідник нормативно-правових документів психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій системи освіти України / Упоряд.: Ю. А. Луценко, А. Г. Обухівська, І. В. Луценко, Н. В. Сосновенко. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. 475 с.
  33. Збірник програм факультативних курсів, курсів за вибором та спецкурсів для застосування в роботі працівниками психологічної служби загальноосвітніх навчальних закладів / за наук. ред. В.Г. Панка. Електрон. дані. -Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
  34. Легка Л. М., Семенча Л. Г. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2009. 372 с.
  35. Лунченко Н.В., Луценко Ю.А. Анотований каталог інноваційного педагогічного досвіду працівників психологічної служби системи освіти України. за заг. ред. В.Г. Панка. Київ : Шкільний світ, 2008. 70 с.
  36. Панок Віталій, Лунченко Надія, Сосновенко Наталія, Панок Ірина , [Агресія та конфліктність у взаєминах учасників освітнього процесу , грааль науки: № 4: і cisp conference «globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences»](#)
  37. Панок Віталій, [Оцінка рівня конфліктності у закладі освіти , interconf: scientific collection «interconf» : current issues and prospects for the development of scientific research \(december 7-8, 2021\).](#)
  38. Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н. Основи практичної психології : Підручник. Київ : Либідь, 2006. 536 с.
  39. Панок В.Г. Цушко І.І., Обухівська А.Г. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України. Київ : Шк. світ. 2008. 256 с.
  40. Панок В.Г., Острова В.Д. Психологічна служба вищого навчального закладу (організаційно-методичні аспекти). Київ : «Освіта України», 2010. 230 с.
  41. Пов'якель Н.І. Психологічні вимоги та методичні засади конструювання психокорекційних програм як технологічної компоненти професійної діяльності практичного психолога. Психологія: Зб. Наук. Пр. В. 1. Київ : НПУ, 2000. С. 204-212.
  42. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти. Практична психологія та соціальна робота. 2001. № 1. С. 27.

43. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. Київ : Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, 2018. 56 с.
https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/KBOS_book.pdf

Додаткова (допоміжна) література

1. Агресія. Анексія. Конфлікт. Соціально-педагогічна та психологічна відповідь на виклики для дітей : методичні рекомендації для педагогів дошкільних навчальних закладів. Київ : Агентство “Україна”, 2016. 100 с.
2. Вічаловська Н., Іванашко О. Збереження психічного здоров'я учня та педагога. URL: <http://www.vash-psiholog.info/perspektiv/22709-zberezhennya-psixichnogo-zdorov-ya-uchnya-ta-pedagoga.html>
3. Верко С.С. Психолог в організації: за і проти. Актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. Київ. 2002. С. 207 - 211.
4. Гречуха І.А. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Основи психологічного тренінгу». Професійноорієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир, 2010. – С. 330-358.
5. Гриценко Л. І., Сироватко О.М., Городнова Н.М. З досвіду роботи регіональних психологічних служб із формування здорового способу життя в учнівській молоді: методичний посібник; за ред. І.І. Цушка. Київ : Ніка-Центр, 2008. 384с.
6. Дитячі страхи. Діагностика та корекція / За ред. Л. Райчук. – К.: Редакції загально педагогічних газет, 2014. – 120 с.
7. Дуткевич Т.В. Савицька С.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 256 с.
8. Єфремцева С.А. Тренінг спілкування для старшокласників / За ред. Ю.З. Гільбуха / С.А. Єфремцева. Київ : Ін-т психології АПН України, 1994. 80 с.
9. Жук Т. В., Ілляшенко Т. Д., Луценко І. В. Консультативно-діагностичний супровід дітей з особливими освітніми потребами в діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій : посіб. ; за ред. А. Г. Обухівської. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. 247 с.
10. Журавель Т.В., Кочеміровська О.О., Ясеновська М.Е. Попередження, виявлення і подолання випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми: метод. посіб. для освітян.; за заг. ред. О.В. Безпалько. Київ.: ТОВ «К.І.С.», 2010. 242 с.
11. Ілляшенко Т. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі. Соціальний педагог. 2009. № 5. С.26-35.
12. Кокун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія. Київ : Міленіум, 2004. 265 с.
13. Лукомська С. О. Зміст понять «клінічна/медична психологія» у вітчизняній та зарубіжній науці. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України, 2010. С. 228-237.
14. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. Київ : Форум, 2002. Т. 1. 319 с.; Т. 2. 335 с.
15. Медична психологія : навч. посібник для самопідготовки студентів / В. А. Абрамов [та ін.]; ред. В. А. Абрамов ; Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти, Донецький держ. медичний ун-т ім. М.Горького. Донецьк : Каштан, 2003. 118 с.
16. Медична психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С. Д. Максименко [та ін.] ; за заг. ред. акад. С. Д. Максименка. Вид. 2-ге. Вінниця : Нова книга, 2010. 515 с.
17. Музика О.Л., Горбунова В.В., Загурська І.С., Майстренко Т.М. Професійноорієнтовані завдання з психології. Навчальний посібник / За ред. О.Л. Музики. –3-те вид., перероб. і доп. Житомир, 2010.

18. Малхазов О.Р., Кокун О.М. Професійний відбір та впровадження новітніх технічних засобів у роботі з персоналом. Соціальна психологія. 2005. №4(12). С. 84-90.
19. Обухівська А.Г. Діяльність психолого-медико-педагогічних консультацій в умовах інтеграції дітей з особливими освітніми потребами. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013.
20. Обухівська А.Г., Ілляшенко Т.Д. З досвіду роботи психолого-медико-педагогічних консультацій України : посібник.. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2008. 208 с.
21. Основи практичної психології / під ред. В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін. Підручник. Київ : Либідь, 1999. 423 с.
22. Основи загальної і медичної психології : підручник для студ. вищих мед. закл. освіти I-IV рівнів акредитації / І. С. Вітенко [та ін.] ; ред. І. С. Вітенко, О. С. Чабан. Тернопіль : Укрмедкнига, 2003. 344 с.
23. Особистісні кризи студентського віку : зб. наук. ст. / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. Соціально-психологічна служба ; відп. ред. Т. М. Титаренко. Луцьк : Редакційно-видавничий відділ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. 110 с.
24. Петрушенко В. В. Наукова дослідна робота студентів – важлива складова інноваційних технологій в медичній освіті. Інноваційні методики викладання в сучасній вищій освіті. Вінниця, 2011. С. 8-10.
25. Психологічні засади організаційного розвитку : монографія / За наук. ред. Л. М. Карамушки. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 206 с.
26. Психолого-педагогічна робота з дітьми, схильними до прояву девіантної, делінквентної поведінки (з досвіду роботи спеціалістів психологічної служби системи освіти України) / авт. кол.: О. П. Абухажар, Н. М. Акімова, В. В. Білецька та ін ; упор.: В. Г. Панок, Ю. А. Луценко. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014.
27. Психологічна корекція особистості дітей, які зазнали насильства в сім'ї: Навчально-методичний посібник //Максименко С.Д., Болтівець С.І., Максимова Н.Ю., Губенко О.В., Здіорук С.І., Кондратенко Л.О., Нестеренко Л.С., Третяк Т.М., Чепан М.-Л.А./за ред. Максимової Н.Ю. Київ, Вид-во: Міленіум, 2011. 251 с.
28. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю : навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. Київ , 2012. 275 с.
29. Психолого-педагогічна робота у загальноосвітніх навчальних закладах з профілактики насильства над дітьми: Метод. посіб. / Автори-упоряд.: Вовчок Т.В., Степура Н.П., Даниленко І.С. та ін.; За заг. ред. Т.П. Цюман . Київ: ВПЦ «Експрес»– 2009. 328 с.
30. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с.
31. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчо обдарованої особистості: наук.-метод. посіб. НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих; Ін-т обдарованої дитини, 2010. 440 с.
32. Робоча книга пенітенціарного психолога / за ред. В.М. Синьова, В.С.Медведєва. Київ : 2000.
33. Романова Н.Ф. Психологічні служби системи освіти в Україні: перспектива та особливості розвитку. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. № 3. 2008. С. 94-102.

34. Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей. Практичне керівництво. – Львів: Видання навчально-реабілітаційного центру „Джерело”, 2008 324 с.
35. Романова Н. Ф. Інноваційні форми підготовки майбутніх спеціалістів соціальної сфери у вищій школі. Соціальна робота в Україні: теорія і практика, № 2, 2007. С. 42-48.
36. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів: Навч.-метод. посібник. / За редакцією Левченко К.Б., Трубавіної І.М., Цушка І.І. Київ : ФОП "Чальцев", 2008. 124 с.
37. Сидоренко І.С. Актуальні напрямки роботи психолога в організаціях малого бізнесу. Актуальні проблеми психології. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. Т.4. Київ. 2002. С.211-213.
38. Сучасні технології збереження здоров'я учнів у діяльності психологічної служби і психолого-медико-педагогічних консультацій : [Посіб.] / авт. кол.: А. Г Обухівська., Т. В. Жук, О. А. Зеленько та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. 218 с
39. Сучасні технології збереження здоров'я учнів: кращий досвід / авт. кол. ; уклад. А. Г. Обухівська, І. І. Цушко. Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 221 с.
40. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. Л. М. Карамушки. Київ : Фірма «ІНКОС», 2005. 366 с.
41. Тренінгові, соціально-реабілітаційні і навчальні програми із формування здорового способу життя в учнівській і студентській молоді: Метод. посіб. / Кудрявцева Ю.В., Осадько О.Ю., Гулько О.М та ін.; За наук. ред. Панка В.Г., Городнової Н.М., Лунченко Н.В. Київ : Ніка-Центр, 2008. 180с.
42. Чебоненко С.О., Третяк О.С. Пенітенціарна психологія: Навчальний посібник. Чернігів, 2011. 219 с.
43. Швалб Ю. М. Данчева О. В. Практична психологія в економіці та бізнесі. Київ : 1999.
44. Яценко Т.С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимися. Київ : Знання, 1993. 78 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. http://lib.iitta.gov.ua/705428/1/Конс_діагнос_супровід.pdf
2. http://lib.iitta.gov.ua/705367/1/Збереження_здоров'я.pdf
3. http://lib.iitta.gov.ua/705221/1/Збереження_здоров'я.pdf
4. <http://lib.iitta.gov.ua/705253/1/Агресія.%20Анексія.%20Конфлікт.pdf>
5. <http://lib.iitta.gov.ua/705010/1/Посібник%20Розбудова%20миру.pdf>
6. Дитячий психолог - <https://dytpsyholog.com/2015/03/09/розвиток-емоційно-вольової-сфери/>
7. Асоціація професійного розвитку психологів та психотерапевтів в Україні <https://www.facebook.com/groups/810378169316583/announcements>
8. Дорожня карта надавача психологічної допомоги вразливим групам населення <https://www.youtube.com/watch?v=yNgpyHhjq78>
9. <https://mon.gov.ua> Міністерство освіти і науки України: Головна сторінка
10. www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури
11. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/TopicDescription?topic_id=96188
Довідкові видання з психології (енциклопедії, словники, довідники)
12. <http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека
13. <http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)

14. www.ukrbook.net – сайт Книжкової палати України
15. www.lib.com.ua - електронна бібліотека
16. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського

Словники та довідники

1. Грішин, Е. О., Юсім Ю. Д. Короткий психологічний довідник [Текст] Тернопільський експериментальний ін-т пед. освіти ; [ред. Б. Т. Новосядлий]. Тернопіль : [ТЕШО], 1995. 78 с.
2. Видатні психологи [Текст] : біографічний довідник. Київ : Шк. світ, 2005. 120 с. (Бібліотека "Шкільного світу").
3. Короткий психологічний словник [Текст] / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища шк., 1976. 192 с.
4. Психологічна енциклопедія [Текст] : А - Я : Абазія - Ятрогенія / авт.-упоряд. О. М. Степанов. Київ : Академвидав, 2006. 424 с. (Енциклопедія ерудита).
5. Бенеш, Г. Психологія: dtv-Atlas [Текст] = Psychologie : довідник ; пер. з нім. Р. Д. Обухіва ; наук. ред. пер. В. О. Васютинський. Київ : Знання-Прес, 2007. 510 с.
6. Горецький, П. Й. Словник термінів педагогіки, психології та шкільного адміністрування [Текст]. Відтворення вид. 1928 р. Київ : Ін-т енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. 112 с.
7. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища шк., 1982. 218 с.
8. Приходько, Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Ю. О. Приходько,; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : Каравела, 2012. 328 с.
9. Юсім, Ю. Д. Короткий психологічний довідник [Текст] / Ю. Д. Юсім. – Вид. 3-тє, переробл. і допов. Тернопіль : ТДПУ, 2001. 150 с.

Вебіари. Презентації

1. Психологічна служба в системі освіти: організація управління нею <https://vseosvita.ua/webinar/401/cabinet>
2. Дошкільник іде до школи : психологічний супровід. <https://f.osvita.city/file/92/presentazia.pdf>